

338
sūt ad mellificandū et cū magno ordine. Vnde
heroni? Apū fabricatōe aluearia et mōstiorū
ordinē in pūis corpibz diste et regularē dis
aplina de se. dis. v. nūqū. Hec ex quarta
pte sūme anthomini tercia. titulo xvi. de sta
tu religiosoz. caplo de cō de p̄tinētibz ad mēn
dationē vere religionis

Cur religiosi parantur tepiditate.

Sicere debes q tepiditas seu desidia mētis siue
corpis solet euenire tripliat. **1°** p̄mo p̄p negligāz
p̄p̄ia. n̄ remisse se h̄ hō in spūali exercitio. vel cū cor
sūū nō custodit a noxijs et sup̄uacuis cogitandibz. vel
cū aliq̄s nimis se indulget de comodis corp̄alibz. v̄z
de abo potu sōpno. et ceteris q̄ p̄tinēt ad comodū corp̄is
p̄p̄ huiusmodi cū negligāz t̄urris tepiditas et sterilitas
mētis et corp̄is. q̄ tepidū faciūt in dil̄atione dei ac ce
teris opibz bonis. **2°** tepiditas siue desidia solet
euenire p̄ ip̄ugnatiōē dyabolicas. qd̄ accidit q̄ hō
facit qd̄ in se est bonis opibz isistendo. et t̄n p̄ subtile
tēptatoris calliditatē efficit̄ accidiosus et tepidus mē
te et corp̄e ad exequēdū opus bonū et ad ea q̄ p̄tinēt
ad salutē. **3°** tepiditas solet euenire ex disp̄satiōe aut
p̄missione dei. et hoc attingit q̄ d̄s grāz sūā subtrahit
hōi et paulisp̄ d̄clinat. v̄z ex hoc in p̄p̄ia isirmitate
hūil̄it̄ int̄ues. sup̄ puritate cordis quā p̄us ex dono gr̄e
dei habuit se nō extollat. et post reapiatā grāz. eandē
postmodū cū maiore diligētia in se sudeat cōseruare. **¶**
Et nōndū q̄ sūt religiosi aliq̄ qui tēptant̄ ex difficulta
te bene opandi. habēt nāq̄ aliquā bonā volūtātē sed
nō fortē. nā quidā horroz terret eos cū cogitāt de p̄f̄u
spūali q̄ dicit̄ apud se. **Bona ē victoria sed dura est**
pugna. dulce p̄mū sed labor merēdi ḡus. Sic exp̄lo

raiores missi in terra pmissiois. reuersi inuenerunt uerba
te hie ostensis fructibus eius sed trauerunt ppter p diffi-
cultate expugnatiois hostiu et pccitate inhabitancie
In religiosi quida explorantes terra p septuaginta q magna
celi gaudia pdicant. s; pugnas temptacionu et labores
spualiu exanoy ita exhorcet q pona mori in deserto
uolat q irroduci in terra pmissiois. hoc e magis uolat
quoda torpore in quoda medioari statu remane. iter
sdare uita et spuale q iter egyptu et terra pmissiois
in deserto arde uisatiois. q p labore et terribiles pug-
nas puenit ad gratias pfrionis. **U**nde ena ta paua ad
pfrione puenit. qa illi soli pfecti iter religiosus
qui i pugna temptacionis et exanoy ututis i sanguibilib
stantes fuerit. pugnado con temptaciones. et resisterdo
malis usq in fine. **A**seruitoris ena deus quo diffialy
qs in temptacionis pugna stauerit. eo maioris pfrionis ei
gratias in pnti retribuet. et maioris gle in futuro. **U**nde
quibus religiosi stude debet ut pfrinat et non desinat
in uita utuosa et religiosa ne atingat eu adde a statu
ututu et bonoy opm. **N**a paulati succrescens uicys
ex neglia et ipugnacione dyali. ex pellit mens a statu
ututus. **U**nde omis ds cu cernit mochu ac religiosu
arma salute aie sue ee negligentem. aut in exercitacione
ututu torpente. pmittit eu mude in temptaciones. ne p
onositate et tale negliay ad uetioza dedinet. **F**ant at
hoc deus diligens eu. ut illu magis cautu reddat in hys
que pntet ad salute. **S**z et hoc nondu q sut diuersa
pmissiois gna p que ds solet punie no nullos i hac uita
De hoc in quada suma sic de. **C**umq; ex causis ds punit
aliquos i hac uita. et notant in hys v'sibz. **E**st q torquet
ne factus ei dnetur. ut paulus cu datus est angelus

sathane ne magtudo reuelationu eū extollet. Est q̄ tor
 quet vt purig inde p̄bet. vel sic. vt ei meritū cumulet.
 vt iob et thobias et multi alij. Est q̄ torquet d̄s vt sic glori
 ficet. vt reus natus de quo d̄s ait. Nec hic penauit nec
 p̄ntes eiq. s̄ vt māi festent opa dei i illo. Est qui torquet
 vt p̄pato euat. vt zodomite herodes dathan et abryon
 Est q̄ torquet vt reūe purificet. vt maria soror moysi
 et cotidie multi xp̄iam quos d̄s flagellat vt dixerant
 s̄ p̄ que m̄q̄ modū religiosus tribulet vel flagellebit.
 siue p̄ tēptacōes aut alias quasq̄q̄ tribulacōes. nō debet
 de sp̄are aut desirē. s̄ patient et cū hūilitate sustine
 manū et flagella d̄m. q̄a nequaq̄ delinqt timentes et
 sp̄antes in se. sed liberabit a tēptacōe. et post tribulacōes
 gaudū et exultacōne cordi ifundet. De hoc sara in libro
 thobie sic dicit. **B**ndictū ē nomē tuū d̄s p̄m n̄roz. qui
 cū natus fuīs m̄az sans. et in tpe tribulacōis p̄ra di
 mittis hys q̄ inuocāt te. **H**oc at̄ p̄ certo habet oīs q̄ colit
 te. q̄ vita eiq. si in p̄batione fuit cōnabit. si at̄ in tribula
 tione fuit liberabit. et si i correptōe fuit ad m̄az tua
 veniē iurebit. **N**ō enī delatris in p̄ditōibz n̄is. qui
 post tēp̄state t̄quillū sans. et post lacrimacōes et fletū
 exultacōne ifundis. **H**ec illa. **O**m̄ps enā d̄s eos quos
 diligit. d̄sis castigacōibz affligi p̄mittit. et ideo hoc
 s̄nt ne m̄es eoz dū in rebz t̄p̄toris et i variatibz s̄h
 plus q̄ debet delat̄ur ab amore cōduous se diuidat
Et ideo p̄ adūsa tēptant. vt fugiēs ad auxiliū sui rea
 toris. et senās ab ip̄o adiutorū et solacōne in suis tēp
 tanōibz et tribulacōibz cōferuēng cū diligat. et suū
 affectū frequēng in eū dirigat a quo tot b̄n̄ficia se sen
 ciāt cōsecutos. **C**are enā debes q̄ xp̄i fideles et
 maxie religiosi in vno statu p̄manē nō p̄rit. **A**ut ei
 solant. p̄ p̄sa siue sint sp̄ualia siue tp̄alia. aut tri

bulant p̄ adūsa hoc ē p̄ uiaoz tēptamēta vel diuerſaz
paſſionū flagella. **S**z quilibz timēs deū debet eē q̄ am
videret. vt̄ in p̄ſſis euenibz ſue ſint ſpūales ſue tpa
les teneat hūilitatē. et in adūſis quibuſcuqz habeat
paſſiaz. vt̄ p̄ ſp̄a nō trahat ad noxiā volūtate ac volup
tatē nec p̄ adūſa dicat in deſpationē. ¶ **Q**uācuqz go
religioſus violat fidē agendo cōi fidē quā ſuo ſp̄opondit
creatori iure debet apoſtata cenſeri. Nā ſunt duobz mo
dibz recedit a deo fidē vel ope ſicut duobz modibz efficiūt
hoiēs apoſtate. relinquentibz fidē aut praua opa agentibz
Unde ſi mōchus agit cōi ſua p̄ſſionē mortalit̄ pec
cando merito apoſtata debet nūcipari etiā ſi habitū de
ferat religioſi. ¶ **E**mp̄ p̄ oculis habe debet votū qd̄
fecit quo te deo ſp̄calit̄ dicat et ſeruaſt. vt̄ de eius
familia ſp̄cali effectus eſt. vt̄ fidelit̄ illud etiā i mīnibz
cuſtodias. ne mendax piurus aut traditor apud dñm i
ueniaris. **C**uſp̄ia appe eſt. **R**eddeſ dño deo tuo uſuſcādū
tūū. **S**i qd̄ uouibz dño nō differas redde ne reputet tibi
in p̄m̄. **D**ispluet em̄ ei ſtulta p̄miſſio. **I**nclius ē em̄
nō uouē qd̄ uouē et nō redde. **I**n die iudicij p̄ſſio tua an
quies tuos adduceſ. et tūc ex v̄bis tuis ſaluabis aut cō
dēpnabis. **E**t erit deuteronomū iſtud idē ſcda lex ubi in
teſtimōiā cōi te. qz ſedus qd̄ iuſti cō dño violat. **D**iuo
ego dicit dñs qm̄ iuramētū qd̄ ſp̄reuiſt. et ſedus qd̄ p̄ua
ricatus eſt ponā in caput tuū. **S**icut q̄ nō credit et fidē
que p̄ caritate opat nō tenuit nā iudicatus ē. et lex dñi
iudicabit illū. ſc̄ qui ordmē aliquē et regulā p̄ſſus eſt
p̄ſſio ſua ac regulā ſi ſeruata nō fuit dēpnabit illū.
Stultus ē q̄ iurā ad ſingulaē certamē p̄uocat. et cer
tamē ito et hoſte iā puocato. arma deponēs volūtate
ſumabit. **R**eddeſ igit̄ dño vota tua q̄ diſtixerūt labia
tua. **P**ō em̄ tuū ſi neglexis cōi te lonitū ē. **R**edde igit̄
qd̄ debet. **I**ngratū eſt ſpūi ſc̄ q̄t̄ obtulit eo neglecto
ad qd̄ teneris. **M**andata regule et cōſtitutionū tuarū

a pilis in spu scto congregatis instituta sut. Tu igitur hys obedi
 deo obedi. cu hec xepms deu et prepta eius cotempnis
Vota igitur regule tue et pffissionis quibz pnu pactu qd dno
 in baptismo pepigit teni qd violatu e a te renouasti et in
 staurasti. sollicitus sis inuolabiliter seruae. ne si i hoc negliges
 tuentus fuis. et que ia dimissa erat p sequete ingratiudi
 ne exigaris. **M**agis em obiciunt tibi negligie qd post scdm
 sedus amiseris. qm q in antiqua vita pmo pede violato.
 qnta cuq magna fuerit amissis. **C**ruaxp veste xpi. veste
 innocne. qua cu sathane abrenu aares et xpo desposare is
 accepisti. p fedi diligete et sollicita obfuaone. et innocne
 reuapone. cordie lauae et dealbae studas. ne vocat sine
 veste nuptiali venies. i tmbas pcaris extores. **N**ondu
 ena q sut in fra religioe q solu gloria de eo q plures anos
 habeat i ordine. q vero ipi raro vel nuq religiose vixerat
 modice ppendat. **H**i tales q i virtutibz nondu pfererit
 nouos se ee recognoscat no modico. **V**n bns **b** ait. **S**i
 i ordine xli anos egisti et i virtutibz no pferasti. sed in pmo
 gradu stas quo intrasti ego noua te iudico. Est et aliud in
 ordine multu reprehensibile viz mnumacois vicia. qd tu bns
 bndus i regula phibet discretissime dices. **H**oc an oia amone
 tes vt absq mnumacois sint frs. **Q**d mandatu regule a sub
 ditis nime obseruat. **N**o ppter modicu oratione nonnulli frs
 paupt i mnumacois iterdu causantes de cibo et potu et
 certis ming discrete. **I**nsup diuidiates suos superiores et pla
 tos ac alios officiales. asseretes ipos iordinatos vel ming
 puidos aut negligetes ee. si tunc debet tales modici. ne ppter
 vicia mnumacois puoret ira dei. aut ena separet de nro
 filio eius. **D**e hoc ena bns basilus. **N**o erit de nro frmi xpi
 q mnumad intat ob exigui vicius sui. **E**t quaq delatue
 mnume. puat se dina isolanoe. **V**n bns **i**heros. **E**xpectis em
 isolanois dine si isolanone receptis a mnume. **E**t sicut subdi
 ti peccat mnumado. sic ena plati laborat et stude debet
 vt no dent illis occasione mnumadi. ne forte et ipi iurcat

propter hoc patet et ratio dei. Enā sciendū ē q̄ sicut p̄fectes in
ordine efficiuntur valde viciosi. sic et viciosi deficiētes i bonis
moris efficiuntur multi viciosi. q̄ tales postposito oī tōre
dei faciūt ea q̄ nō expediūt scelera multa et enormia cō
mittendo. De hugo religiosis dicit br̄s auḡs. Sicut nō
vidi meliores q̄ qui p̄fecerūt in ordine. sic nō vidi dele
viores q̄ qui defecerūt. Et vidēdū q̄ oēs q̄ in statu religiois
vivūt iordinare miserabiliores sūt oībz hōibz. q̄ nec deū
hūt nec mūdū. Nā si explēt suas voluptates omulte pec
cando. tñ s̄p̄ timent dephendi. Et ideo frequent̄ i quadā
cordis angustia sūt zstutū. Et dicit s̄dm nō habēt. q̄
libē peccare nō p̄sumūt. Deū etiā nō hūt. q̄ p̄uacūdo
eius indignationē incūcūt. Nō solū tales i hoc mūdo mi
serabiliores. verū etiā etna dāpnatio app̄hendet eos in
futo. h̄n br̄s b̄n. Cui i loco ordinis sine iordine vivūt
ad illā ordinē deveniūt vbi nullus ordo s̄ sempit̄g
horror i habitat. P̄nusquisq̄ q̄ mōchus et religiosus p̄p̄
dat et p̄tinetat p̄cula aīe sue. et abstrahat se a impis
cōis carnalibz et ab h̄z s̄clī viciantibz. nō solū mēte s̄
etiā corpe. q̄ r̄sari iter hōis s̄clares mōchos mīme
debet maxie tñ illos q̄ nōndū in bono p̄posito et in vita
religiosa sūt fundati. Nā videndo et audiendo ea q̄ in
s̄clō gerunt. debilis aīz facili ad tēptationē trahit.
et ideo mūdus et eius occasiōes sūt fugiēde. Ecce q̄ p̄ior
losa ē mōcho r̄sari in s̄clō. Mōchi em̄ offiā cē debet
fugē turba. amare silentiū. flantibz n̄siste. simplicitatē
studē. innocentiā vite ac sc̄monia amare. Si vero offi
siti fuerit a culpa liber nō erit. hoc tangit hugo de s̄o
victore sic dicit. Liber a culpa nō ē q̄ alienū vsurpat offiā
Si mōchus est q̄ facit in turba. Si amas silentiū n̄r de dama
tibz ordine itesse delāris? Cu s̄p̄ ieiunys et flentibz debet
n̄siste. et tu philosophari quis? Simplicitas mōchi p̄m
eius. Hy docē iquis alius volo. Nō ē tuū docē sed plangē. Si
tñ doctor cē desideras audi quō facias. P̄litas habitz tu

et simplicitas vultus, innocētia vite et scitis iustitias tue
doce debet. **H**oc melius ergo fugiendo madā vocis q̄ se
quēdo hęc hugo. Et bñs bñ mōchus nō h̄ vācantes sed
plāgens officia. Quippe opidū arceat cō debz, et solūdo
paradisū. **U**n et q̄. **C**ulibz devotus mōchz fugiat madā
et ea q̄ in mōdo sūt vt religose vinat, et qd̄ foris oñdit
hōbz p̄ habitū, tñs studeat servare corā deo p̄ bona vita
Hęc laboret it̄q̄ mōchus vt a vnijs studeat abstūdo et
in vitijs se exerceat. **E**st hūilis māfuctus caritativus
et timorē dei sp̄ p̄ oculis habeat. **N**ā de mōchis iordā
tis dicit abbas pastor sic. **C**ruentulosus ē nō mōchus, q̄
malū p̄ malo reddat. **E**t maliciā i corde suo retinuerit
mōchus nō ē. **C**um vanūsus ē mōchus nō ē. **E**t elatus
et vbiōsus ē mōchus nō ē. **E**t vō mōchus ē sp̄ māfuctus
et hūilis, caritate plenus, et timorē dei semp̄ et vbiq̄
p̄ oculis habet vt nō perret. **H**ęc abbas pastor. **D**e vnde
et aduone bonoy mōchorz et devotoy dicit bñs bñ sic
Ulle vō ē mōchus q̄ deuotiōnē tenet i choro, p̄nāz in
capto, disciplina i labore, meditaciōnē in laone, seruire
in orōne, caritate in temptaciōe, tollerāciā in aduersitate
hūilitatē in p̄spitate. **H**ęc bñ. **S**i vō tantā p̄fōnē mō
chorz q̄ nō p̄ sōs p̄ies p̄missa, vel alibi i s̄p̄mra legit
p̄t̄ nrām fragilitatē servare neq̄m, suppleat hoc i nob̄
hūilitate i s̄re deuoto. **C**ōpūgam̄ cordie in fletibz q̄
dū p̄gnant̄ a dñe deo e nōs, et a luce vultus ei. **A**u
semz et s̄fiteant̄ in p̄f̄m̄ nrām, et de s̄rō vros, agnosce
tes paupertatē nrām, et dñs liberabit nos. **V**ō et hoc
s̄m̄ q̄ sūt nōnulli fr̄es i religione q̄ valde p̄m sūt
ad detrahēdū et ad iudiciādū alios, qd̄ multū i religiosis
reph̄sibile et p̄ulosū ē. **D**etractio at̄ p̄m q̄ dicit hugo
est loquo ex iudiciā p̄cedēs bona aliorz detrahēs. **V**nde
ille detrahit q̄ bona pximi i q̄tū p̄t minuit. **S**ūt aut̄
plurī qui p̄pter hoc alijs detrahūt, vt ex vituparōne
aliorz ip̄i laudabiles appareāt. **E**t d̄ phibet bñs i h̄
rom̄ i ita dicit. **N**ulli vniq̄ oīno detrahas vt vituparōe

aliorum te laudabilem videri velis. hoc igitur vitium valde
evitandum. quia detractor et libenter detractorum audires
ambo malignum spiritum in lingua portat teste beato bernardo qui
dicit. Detractor et libenter auditor uterque dyaboli por-
tat in lingua.

V De suspensa discussione dicit beatus bernardus. Integritatis tue
sibi curiosus explorator. vitam tuam cotidiana discussione
examina. attende diligenter quantum proficias vel quantum de-
ficias. qualis sis in affectibus et qualis in moribus. quod sibi
deus et quod difficile. quod prope et quod longe non locorum intervallo
sed morum affectibus. Etude agnosce te metipsum quia
multo melior et laudabilior es si te agnoscas. quam si te
neglecto cognoscas sydera cursum vires herbarum. co-
plexiones hominum naturas animalium. et habes omnem celestium
et terrestrium notitiam et scientiam. Redde ergo te tibi et si non
satis aut sepe. saltem iterum rege tuos affectus. dirige actus
corrigere excessus. Ante deum nihil in te remaneat in-
disciplinatum quia ipse nihil dimittit impunitum. Pone oculos
ingressiones tuas ante oculos tuos. statue te ante te
et tamen alium. et sic te metipsum plange. plora iniquitates
tuas et peccata quibus deum offendisti. indica ei miseria
tuas. unde malina adulariorum tuorum. **Hec beatus bernardus.** Multum
namque placet deo discussio vite nostre teste beato augustinus qui
dicit. Ego domine scio quod nihil tibi in me placeat. in me sicut
discussio vite mee. **Sed** sunt nonnulli qui ad agnoscentiam
vitae alienae multum sunt studiosi. ad propria vero vitam corri-
gendam desidiosi. unde contingit quod malebunt aliena scienter se-
nescunt. Et quanto maiores exploratores fuerint alie-
ni meriti. tanto magis efficiuntur ignari sui. **Unde beatus**
augustinus. Curiosi est genus hominum ad agnoscentiam vitam alie-
nam. desidiosi ad corrigendam suam. **Nunc** est igitur qui vult
humilitate et in certis virtutibus proficere. ut semetipsum diu-
doret et non alium. **Magis** quippe debet cogitare quid
sibi desit de bonis moribus. quam quid absit alteri. **Cui**